

Databehandling og udveksling fra forsyningsvirksomheder

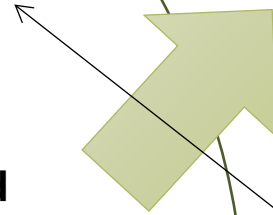
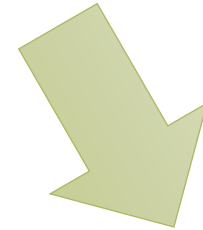
Professor Bent Ole Gram Mortensen

Videnskabelig assistent Lisa Christensen

Kommunen

Forsyningsvirksomhed

Er der et databehov?

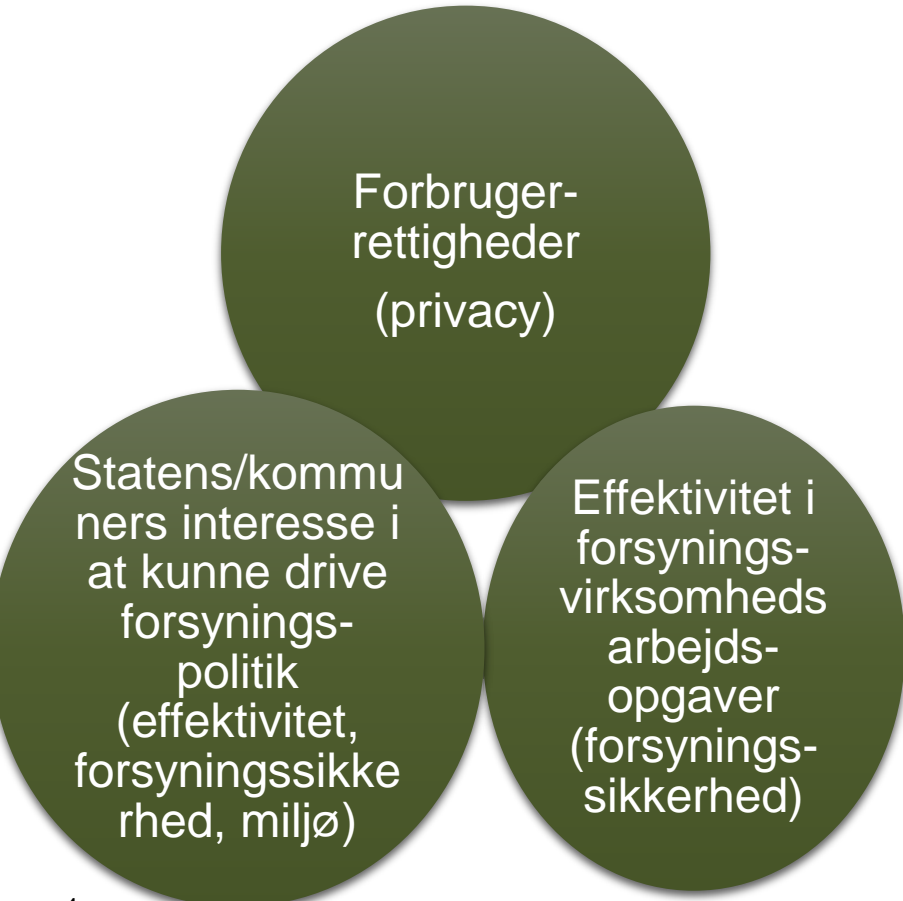
Databehovet i forsyningsvirksomhederne er stort – og udvikler sig konstant!

- Smart grid (EU)
- Digitale målere kan bidrage til at måle nettets belastning og sikre automatisk aflæsning (tele-metering), fjernafbrydelighed (nettets balance og restance)
- Balancering af net, eldir art. 25
- Udmøntning af kommunal energipolitik

- Forsyningsvirksomhederne er uløseligt forbundet til data – og med smart grids in mente – meget vide muligheder for (på baggrund af data) at påvirke forbrugerene (borgerne)

Mange modsatrettede hensyn

Forbruger-
rettigheder
(privacy)

Statens/kommu-
ners interesse i
at kunne drive
forsynings-
politik
(effektivitet,
forsynings-sikke-
rhed, miljø)

Effektivitet i
forsynings-
virksomheds
arbejds-
opgaver
(forsynings-
sikkerhed)

Problemer

- Privacy – kommunen som dyneløfter
 - Data giver mulighed for at afdække beboernes livsrytme, herunder hvornår boligen er tom, kan få oplysninger om elektrisk udstyr (tilbud på et nyt køleskab), myndighedskontrol, beboelse
 - Hjemmel – behandling kun for konkrete formål
- Dataminimering
- Mulighed for databehandling under betrykkende former
- Det indre datamarked i EU
- Datasikkerhed (hacking)

Hvorfor EU-interesse i persondata?

EU: Internettet og de digitale teknologier er ved at transformere vores verden – uanset hvor vi arbejder, eller hvad vi beskæftiger os med.

- EU's strategi for digitalt indre marked (skulle være gennemført med udgangen af 2016)
Søjle III: Bedst mulig udnyttelse af den digital økonomis vækstpotentiale
- 81 % af europæerne **føler, at de ikke har fuld kontrol** over deres personoplysninger online (Eurobarometer, 2015)
- Et stort flertal af europæere (69 %) vil gerne **have mulighed for at afgive deres udtrykkelige bekræftelse** forud for, at deres personoplysninger indsamles og behandles (Eurobarometer, 2015.)
- Kun 24 % af europæerne har **tillid** til internetvirksomheder som søgemaskiner, sociale netværkssider og e-mailtjenester.

Kommissionens planer - Søjle III

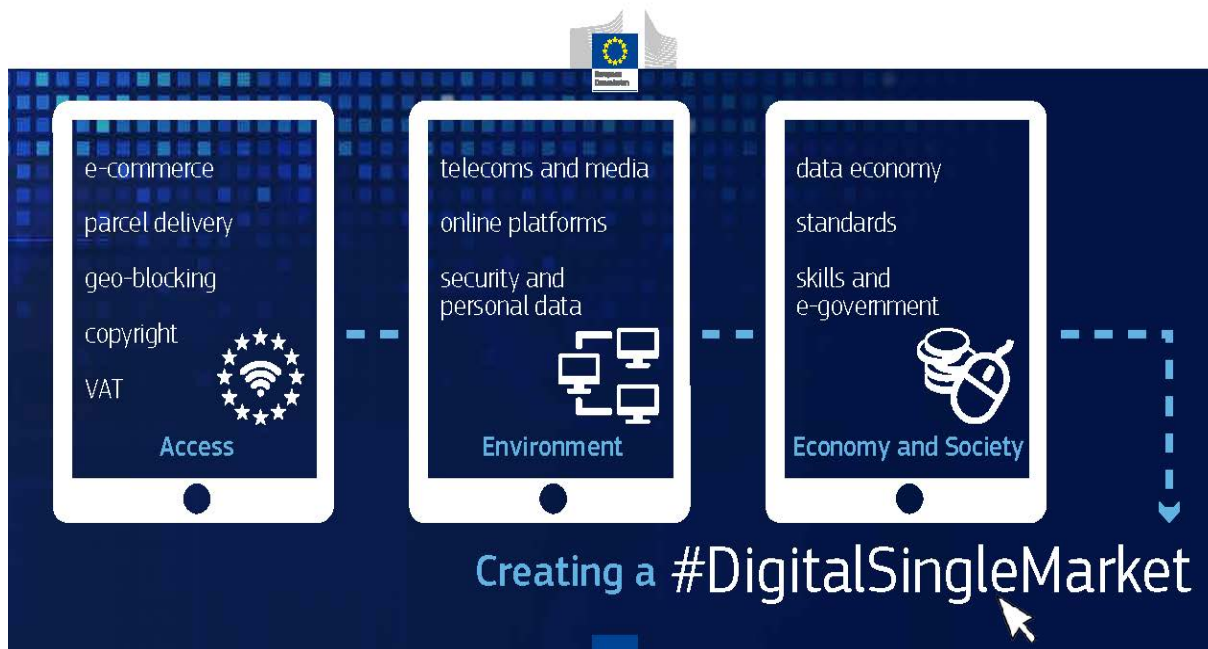
Fremsætte forslag om et "**europæisk initiativ om frit dataflow**", som skal fremme datas fri bevægelighed i Den Europæiske Union. Nogle gange begrænses nye tjenester som følge af datas placering eller muligheden for at få adgang til dem, og disse begrænsninger har ofte intet med beskyttelse af personoplysninger at gøre. Det nye initiativ skal forhindre unødvendige begrænsninger og på den måde anspore til innovation. Kommissionen vil også søsætte et **europæisk cloud computing**-initiativ, som skal omfatte certificering af skytjenester, muligheden for at skifte udbyder af skytjenester og en "forskningsssky" (eller *research cloud*)

Fastlægge prioriteter for **standarder og interoperabilitet** på områder, der er kritiske for det digitale indre marked, som f.eks. e-sundhed, trafikplanlægning og energi (intelligent måling)

Gældende ret

- Persondatadirektivet/persondataloven
- EHRC, art. 8(1) Right to privacy
- Forsyningslovgivningen
- Eldirektivet og naturgasdirektivet anbefaler smart metering, + Task Force on Smart Grids

Fremtiden: Digital single market

Derudover må man ikke glemme...

- Datasikkerhed/Forsyningskritiske data
- Almen forvaltningsret
- Ikke bare et spørgsmål, om man må behandle data, men også hvordan man gør det

Persondataforordningen (GDPR)

Forordning 2016/679 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger

173 betragtninger og 99 artikler

Forordningen skal anvendes fra maj 2018.

Samme opbygning som direktivet (og persondataloven)

Grundlæggende struktur er bevaret

- Centrale definitioner ("personoplysning", "behandling", "dataansvarlig", "databehandler" mv.)
- Grundlæggende principper og behandlingsregler
- Sondringen mellem følsomme og ikke-følsomme personoplysninger

Hvilke data taler vi om ??

Hvad er forsyningsdata?

- **Kundedata** (navn, adresse, cpr-nr., tlf.nr. o.lign)
 - Kan været civilstand
 - Økonomiske forhold
- **Forbrugsdata**
 - Aktuelle og historiske forbrug på måleren
 - Data fra tidligere målere?
- **Persondata:** Forstås bredt, også forsyningsdata, selv om disse ikke nødvendigvis relaterer sig til en person men en flerhed af personer (en husholdning)

Hvad er personoplysninger?

Databeskyttelsesforordningens definition, art. 4, nr. 1:

»personoplysninger«: enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person (»den registrerede«);

Fx: navn, et identifikationsnummer, lokaliseringsdata, en onlineidentifikator eller et eller flere elementer, der er særlige for denne fysiske persons fysiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sociale identitet

Personoplysninger

Persondata: Forstås bredt, også forsyningsdata, selv om disse ikke nødvendigvis relaterer sig til en person men en flerhed af personer (en husholdning)

- mange typer af data og data som kan gøres identificerbare i kraft af Big Data og mulighed for at sammenholde med andre data!

Alt der kan *føres direkte tilbage* eller *henføres* til personen er personoplysninger!

Er forsyningsdata følsomme oplysninger?

Det kan det være! Afgørende for, hvilken kategori af oplysninger der er tale om, er den viden, som formidles gennem oplysningens behandlingssammenhæng.

Et navn er en ordinær personoplysning, men skifter karakter, hvis navnet optræder i en sammenhæng, hvor der afsløres følsomme oplysninger – eksempelvis en liste over hospitalsindlagte eller i sociale sager!

Hvornår gælder forordningen?

Reguleringens anvendelsesområde: **Behandling af personoplysninger**

Artikel 2, stk. 1:

*Denne forordning finder anvendelse på **behandling af personoplysninger**, der helt eller delvis foretages ved hjælp af **automatisk databehandling**, og på anden ikke-automatisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.*

Data fra forsyningsvirksomheder vil blive grebet af forordningen, men spiller sammen med de særregler som gælder på energiområdet

Hvornår må man behandle oplysninger?

For at behandling kan betragtes som lovlige, bør **personoplysninger behandles på grundlag af den registreredes samtykke eller et andet legitimt grundlag, der er fastlagt ved lov** (EU eller national ret), herunder når det er nødvendigt for overholdelse af de retlige forpligtelser, som påhviler den dataansvarlige, eller behovet for opfyldelse af en kontrakt, som den registrerede er part i, eller af hensyn til foranstaltninger, der træffes på dennes anmodning forud for indgåelse af en sådan kontrakt. (betragtning 40)

=> Samtykke eller hjemmel i lovgivning

Databehandleren skal oplyse den registrerede om sin legitime interesse i behandlingen (gælder dog ikke offentlige myndigheder)

Databehandling i forsyningsvirksomheder

- Indsamling
 - Skal og kan indsamling
 - Samtykke – kan det bruges på naturlige monopoler, og hvor der er leveringspligt?
 - Pligt til udrulning af smart meters (standarder)
 - Kan den registrerede takke nej til et smart meter?
 - Profilering

Anvendelse af forsyningsdata

Primære formål: Afregning og evt. balancering af nettene!

Andre formål:

Intern anvendelse

- Videregivelse til f.eks. Energinet.dk, kommuner?
- Ret beset behøver en DSO kun at kunne forbinde et målepunkt med navn og adresse for afregning, og det kun hver 3. måned, eller hvor tid regningen udsendes.
- Profileringer af målepunkter

Udveksling med kommunen

- Formål (hjemmel, pligt?)
- Gør organisationsform nogen forskel?

Kommunal anvendelse af forsyningsdata

Kommunens anvendelse

- Energipolitik
- Miljøpolitik
- Socialpolitik (elektronisk agent udtager familier til nærmere kontrol, socialt bedrageri, vanrøgt af børn)

Husk: Den behandles rettigheder og ret til indsigt

OBS på Behandling til andet formål end indsamlingsformålet

Art. 6, stk. 4. Når behandling til et andet formål end det, som personoplysningerne er indsamlet til...[skal] den **dataansvarlige, for at afgøre, om behandling til et andet formål er forenelig med det formål, som personoplysningerne oprindeligt blev indsamlet til**, bl.a. tage hensyn til følgende:

- a) enhver forbindelse mellem det formål, som personoplysningerne er indsamlet til, og formålet med den påtænkte viderebehandling
- b) den **sammenhæng**, hvori personoplysningerne er blevet indsamlet, navnlig med hensyn til forholdet mellem den registrerede og den dataansvarlige
- c) **personoplysningernes art**, navnlig om særlige **kategorier af personoplysninger behandles**, jf. artikel 9, eller om personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser behandles, jf. artikel 10
- d) den påtænkte *viderebehandlings mulige* **konsekvenser for de registrerede**
- e) tilstedeværelse af fornødne **garantier**, som kan omfatte kryptering eller pseudonymisering.

Grundprincipper for behandling

- Retligt grundlag (behandlingsbetingelse: Oftest forpligtelse eller samtykke)
 - Oplysningspligt! Kommunikation til registrerede skal være kortfattet, gennemsigtig, letforståelig, lettilgængelig for, i klart og enkelt sprog.
- Fairness (god databehandlingsskik)
- Formålsbestemthed - formålsbegrænsning
- Proportionalitet (inkl. dataminiering)
- Datakvalitet
- Tidsbegrænsning
- Sikkerhed, herunder adgangsbegrænsninger og databehandleraftaler og instrukser
- Data Protection By Design (By Default Settings samt Impact Assessment) – artikel 25

Alle personer, hvis data er registreret, har ret til...

- Oplysning om at persondata behandles
- Indsigt
- Berigtigelse
- Sletning ("retten til at blive glemt")
- Begrænsning af behandling
- Dataportabilitet
- Indsigelse (herunder ret til ikke at blive profileret)

Aktualiserede problemstillinger

EU: Data skal bruges i videst muligt omfang!

- Mange fordele ved dataanvendelsen for både forsyningsvirksomhederne og kommunerne (politik, almene område mv.)
- Legitime interesser i anvendelse af forsyningsdata – energi- og klimapolitik

Hvordan kan rammerne sikres så data bliver behandlet fair?

Privatlivets fred – forsyningsdata afslører meget i de rette hænder

Misbrug!

Tak for opmærksomheden